Europos Parlamentas
2019-2024

Žuvininkystės komitetas

2023/2049(INI)

27.6.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Bendro žvejybos ir akvakultūros rinkų organizavimo reglamento (Reglamentas (ES) Nr. 1379/2013) įgyvendinimo
(2023/2049(INI))

Žuvininkystės komitetas

Pranešėja: Izaskun Bilbao Barandica

TURINYS

Psl.

AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 5

AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA

2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo 48 straipsnyje nustatyta, kad Komisija ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai reglamento taikymo rezultatų ataskaitą.

2023 m. vasario 21 d. Komisija priėmė šią ataskaitą, o Žuvininkystės (PECH) komitetas nusprendė parengti pranešimą dėl minėto reglamento įgyvendinimo.

Dabartinis Bendro rinkų organizavimo reglamentas (BRO reglamentas) buvo priimtas kaip 2013 m. Bendros žuvininkystės politikos reglamento (BŽP reglamentas) peržiūros dokumentų rinkinio dalis. 2013 metais atlikus peržiūrą įvyko kai kurie esminiai funkciniai bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkos organizavimo pokyčiai. Atlikus peržiūrą sustiprintas visų pirma gamintojų organizacijos vaidmuo rinkos valdymo srityje ir panaikintos kelios rinkos intervencijos priemonės, pavyzdžiui, priemonės, kurias taikant žuvininkystės produktai galutinai pašalinami iš vartojimo žmonių maistui rinkos arba sunaikinami. Gamintojų organizacijai taip pat tenka svarbus vaidmuo, susijęs su konkurencijos taisyklėmis, nes nukrypti nuo konkurencijos taisyklių ir gauti konkrečių ES fondų, skirtų jų rinkos valdymo veiksmams, finansavimą galėtų tik pagal BRO reglamentą pripažintos gamintojų organizacijos.

BRO reglamentas yra neatsiejama ir svarbi taisyklių, sudarančių bendros žuvininkystės politikos taisyklių rinkinį, dalis, visų pirma siekiant užtikrinti gerai valdomą ir veikiančią žvejybos ir akvakultūros produktų rinką. Jis iš esmės padeda užtikrinti konkurencingumą, rinkos stabilumą, skaidrumą ir įvairialypį vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto tiekimą vartotojams.

Pranešėjos pozicija

Pranešėja palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant BRO taisykles, tačiau mano, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti vartotojų informavimą, pagerinti ženklinimą, padidinti rinkos skaidrumą ir žvejybos ir akvakultūros produktų atsekamumą.

Pranešėja atkreipė dėmesį į tai, kad keliuose pranešimuose, taip pat Komisijos ataskaitoje dėl BRO taisyklių įgyvendinimo, nurodoma, jog taisyklės taikomos nepakankamai darniai. Todėl pranešėja mano, kad Komisija ir valstybės narės turi dėti daugiau pastangų, kad BRO reglamentas būtų įgyvendinamas geriau ir darniau. Darnesnis įgyvendinimas yra svarbus siekiant užtikrinti vartotojų pasitikėjimą bendrajai rinkai pateiktais vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto produktais ir užtikrinti vienodas sąlygas ES žvejams bei akvakultūros ūkininkams.

Pranešėja palankiai vertina ketinimą pateikti pasiūlymą dėl Tvarių maisto sistemų pagrindų teisės akto, kuriuo būtų siekiama užtikrinti didesnį skaidrumą ir suteikti vartotojams daugiau informacijos. Tokiais pagrindų teisės aktais turi būti užtikrinta, kad jie nesukurtų papildomos administracinės naštos ir būtų suderinti su kituose ES teisės aktuose nustatyta tvarumo sąlyga.

Pranešėja palankiai vertina derybų dėl Žuvininkystės kontrolės reglamento peržiūros rezultatus, ypač taisykles, kuriomis siekiama sugriežtinti nuostatas dėl visų žvejybos ir

akvakultūros produktų atsekamumo. Tai bus svarbus elementas užtikrinant Europos vartotojams atsekamumo informaciją, todėl šiuo atžvilgiu reikia, kad Komisija pasiūlytų tolesnius veiksmus, kuriais būtų užtikrinta, kad galutinis vartotojas galėtų lengvai ir prieinamu būdu gauti šią informaciją.

EUMOFA, arba ES žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų stebėsenos centras, – tai Europos Komisijos sukurta Europos Sąjungos žvejybos ir akvakultūros sektoriaus rinkos tyrimo priemonė. Jis siekia didinti rinkos skaidrumą ir veiksmingumą, analizuoja ES rinkų dinamiką ir remia sektoriaus sprendimus bei politikos formavimą. EUMOFA suteikia galimybę tiesiogiai stebėti žvejybos ir akvakultūros produktų kiekį, vertę ir kainas nuo pirmojo pardavimo iki mažmeninės prekybos etapo, įskaitant importą ir eksportą. Duomenys renkami iš ES šalių, Islandijos, Norvegijos, Jungtinės Karalystės bei ES institucijų ir atnaujinami kiekvieną dieną.

Pranešėja mano, jog valstybės narės turėtų platesniu mastu naudotis šia priemone, kad būtų galima tobulinti pagal šią priemonę surinktus duomenis, nes ji galėtų būti plačiau naudojama rinkos analizei ir ypač drastiškų pokyčių, pavyzdžiui, per COVID krizę, atveju, kad būtų aktyvuotos krizių valdymo priemonės ir rinkos stabilizavimo galimybės.

ES laikosi tvirtos pozicijos prieš neteisėtą, nedeklaruojamą ir nereglamentuojamą žvejybą (NNN žvejyba), taigi reikia imtis tolesnių veiksmų siekiant tolesnės pažangos šioje srityje. Kovojant su NNN žvejyba itin svarbu gerinti vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto tiekimo grandinės atsekamumą ir didinti jos skaidrumą.

Pagal dabartinį BRO reglamentą gamintojų organizacijoms tenka svarbesnis vaidmuo, todėl svarbu, kad valstybėse narėse būtų pripažintos jau veikiančios organizacijos, atliekančios panašias funkcijas kaip gamintojų organizacijos. BRO taisyklų tikslas – palengvinti rinkos valdymą, ypač žvejams ir akvakultūros ūkininkams, ir neprimesti jiems atstovaujančių organizacijų ir tiekimo grandinės struktūrinių pokyčių vien tam, kad jie atitiktų bendrą ES apibrėžtį.

Todėl pranešėja mano, kad Komisija turėtų atsižvelgti į ne vieną Europos Parlamento raginimą gamintojų organizacijų pripažinimo kriterijus pritaikyti taip, kad būtų geriau atsižvelgiama į visų skirtingų valstybių narių organizacijų, atliekančių užduotis, kurios iš esmės patenka į gamintojų organizacijos tikslų aprėptį, ypatumus. Tokių organizacijų, kurios turėtų būti pripažintos, pavyzdžiai būtų *cofradías* ir *prud'homie de pêche*.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Bendro žvejybos ir akvakultūros rinkų organizavimo reglamento (Reglamentas (ES) Nr. 1379/2013) įgyvendinimo
(2023/2049(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1184/2006 ir (EB) Nr. 1224/2009 ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 104/2000[1] (BRO reglamentas), ir į jo įgyvendinimą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 21 d. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Reglamento (ES) Nr. 1379/2013 dėl bendro žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų organizavimo įgyvendinimo (COM(2023)0101),

– atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 20 d. rezoliuciją dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“[2],

– atsižvelgdamas į derybų dėl Žuvininkystės kontrolės reglamento rezultatus,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti pranešimus savo iniciatyva suteikimo tvarkos 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir 3 priedą,

– atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0000/2022),

A. kadangi savo rezoliucijoje dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ Parlamentas pabrėžė, kad, siekiant užtikrinti maisto saugą, skaidrumą vartotojams, kovą su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (NNN) žvejyba ir siekiant įgyvendinti Žaliojo kurso tikslus ir darnaus vystymosi tikslus, labai svarbūs geri atsekamumo mechanizmai, atitinkantys vartotojų poreikius ir teikiantys informaciją apie tai, kur, kada, kaip ir kokios žuvys buvo sugautos ar užaugintos, įskaitant iš ES nepriklausančių šalių importuotus produktus;

B. kadangi Parlamento ir Tarybos preliminariame susitarime dėl persvarstyto Žuvininkystės kontrolės reglamento iš esmės patobulintos visų žvejybos ir akvakultūros produktų atsekamumo taisyklės; kadangi šios taisyklės bus įgyvendinamos pereinamuoju laikotarpiu, kuris bus ilgesnis, nei pageidaujama, t. y. dveji metai šviežiems ir šaldytiems produktams ir penkeri metai perdirbtiems produktams, ir jomis bus užtikrinta, kad vartotojai gautų tikslią informaciją; kadangi geresnis ženklinimas

[1] OL L 354, 2013 12 28, p. 1.
[2] OL C 184, 2022 5 5, p. 2.

bus viena kovos su NNN žvejyba priemonių ir padės užtikrinti sąžiningą konkurenciją;

Įvadas

1. primena, kad bendras rinkų organizavimas (BRO) kartu su išsaugojimo ir finansinėmis priemonėmis yra neatsiejama bendros žuvininkystės politikos (BŽP) dalis ir yra nepaprastai svarbus siekiant jų tikslų;

2. pabrėžia, kad 2013 metais atlikus BRO reglamento peržiūrą buvo pereita nuo tam tikrų rūšių intervencinių priemonių prie labiau į ilgalaikę rinką orientuoto požiūrio, daugiausia dėmesio skiriant sektoriaus plėtrai ir inovacijoms;

Profesinės organizacijos

3. mano, kad gamintojų organizacijos yra žvejybos ir akvakultūros sektoriaus pagrindas, remiantis kasdienį BŽP valdymą ir sudarantis sąlygas kolektyviniam jos įgyvendinimui gamintojų lygmeniu;

4. laikosi nuomonės, kad gamintojų organizacijoms tenka pagrindinis vaidmuo padedant siekti BŽP tikslų, todėl jas reikia toliau remti; pažymi, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant skatinti gamintojų organizacijų steigimą, konsolidavimą ir finansavimą visoje ES, ypač valstybėse narėse, kuriose pirminė gamyba iš esmės išliko suskaidyta (akvakultūra, smulkioji žvejyba); mano, kad aktyvus gamintojų organizacijų dalyvavimas yra itin svarbus siekiant didinti pakrančių bendruomenių gerovę ir stiprinti žvejų padėtį tiekimo grandinėje;

5. daro išvadą, kad tinkamai veikiančios gamintojų organizacijos paprastai turi sėkmingų priemonių ir veiksmų, tačiau pažymi, kad vis dar trūksta gamintojų organizacijų, visų pirma vienijančių smulkiuosius žvejus ir akvakultūros ūkininkus; pažymi, kad šiuo metu veikiančios akvakultūros gamintojų organizacijos ypač sėkmingai vykdė skatinimo ir komunikacijos veiklą;

6. mano, kad šiuo metu valstybėse narėse yra organizacijų, kurios vykdo gamintojų organizacijų kompetencijai priklausančias užduotis ir funkcijas, tačiau pagal BRO reglamentą šios organizacijos negali būti laikomos gamintojų organizacijomis;

7. pažymi, kad dėl COVID-19 krizės staiga uždaryta dauguma šviežių vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto produktų realizavimo vietų, todėl tikslinga atkurti galimybę panaudoti paramos sandėliavimui mechanizmus ir išplėsti jų taikymo sritį, kad šie apimtų akvakultūros gamintojų organizacijas;

Bendrieji prekybos standartai

8. primena, kad daugelis į 2013 m. BRO reglamentą įtrauktų prekybos standartų priimti XX amžiaus devintajame ir dešimtajame dešimtmečiuose; pažymi, kad, remiantis Komisijos vertinimu, šie standartai iš esmės buvo aktualūs ir veiksmingi ir suteikė pridėtinės vertės;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos vertinime ir su juo susijusiose konsultacijose nustatytos standartų supaprastinimo, racionalizavimo ir modernizavimo galimybės; pažymi, kad jame taip pat nustatytas palyginti žemas nacionalinių valdžios institucijų

vykdomos priežiūros, susijusios su standartų laikymosi užtikrinimu, lygis;

10. pabrėžia, kad Komisijos vertinime nustatyti esamos sistemos trūkumai, susiję su jos pajėgumu pasiekti BRO reglamento tikslus;

Vartotojų informavimas

11. sutinka, jog tam, kad BRO pasiektų visus savo tikslus, būtina rengiant rinkodaros ir šviečiamąsias kampanijas informuoti vartotojus apie žvejybos ir akvakultūros produktų vartojimo vertę, galimybę rinktis iš didelės rūšių įvairovės ir gebėjimo suprasti etiketėse pateiktą informaciją svarbą; mano, jog tam, kad vartotojai galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus, jie turėtų gauti aiškią ir išsamią informaciją apie ES rinkoje parduodamus produktus ir kad ši informacija turėtų atitikti tas pačias taisykles, neatsižvelgiant į produktų kilmę;

12. laikosi nuomonės, kad atsekamumas ir susijusios skaidrumo priemonės yra būtinos siekiant užtikrinti taikytinų BŽP taisyklių laikymąsi; mano, kad jei su šiomis priemonėmis bus taikoma tinkama ženklinimo sistema, jomis galima užtikrinti, kad vartotojams teikiama informacija būtų patikima ir ja būtų galima pasikliauti; pabrėžia, kad tokia ženklinimo sistema yra labai svarbi siekiant kovoti tiek su sukčiavimu maisto produktų srityje, įskaitant netinkamą ženklinimą, tiek su NNN žvejyba;

13. pažymi, kad per konsultacijas Komisija gavo pranešimų, kuriuose nurodoma, kad kai kuriose valstybėse narėse nebuvo laikomasi privalomų vartotojų informavimo reikalavimų; pažymi, kad laikoma, jog įgyvendinimas visoje ES yra nevienodas, ir tai ypač reikšminga kai kuriuose segmentuose, pavyzdžiui, žuvų prekyvietėse ir viešojo maitinimo įstaigose; primena, kad ženklinant turi būti pateikiamas tikslus žvejybos ir ne žvejybos produktų aprašymas, ypač kai kalbama apie pakaitinius produktus, nes daugeliu atvejų naudojami vaizdai, kurie sudaro prielaidas vartotojams manyti, kad tam tikri produktai yra žvejybos produktai, kai jie tokie nėra;

Konkurencijos taisyklės

14. primena, jog tam, kad pasiektų savo tikslus, gamintojų organizacijos gali būti atleistos nuo konkurencijos taisyklių taikymo su tam tikromis sąlygomis, įskaitant sąlygas, kad jų veikla nelemtų rinkų padalijimo, neišstumtų konkurentų ir nepanaikintų konkurencijos;

15. pažymi, kad ši išimtis yra būtina tam, kad gamintojų organizacijos galėtų taikyti tam tikrą praktiką, pavyzdžiui, kontroliuoti gamintojų organizacijų narių rinkai pateiktus kiekius, siekiant stabilizuoti rinkas ir kainas, laikytis išsaugojimo reikalavimų ir išvengti maisto švaistymo; daro išvadą, kad pagal dabartinius gamintojų organizacijoms taikomus kriterijus išimtis negali būti taikoma nepripažintoms kolektyvinėms gamintojų organizacijoms (pavyzdžiui, kooperatyvams, *cofradías*);

Rinkos tyrimai

16. primena, kad ES žvejybos ir akvakultūros produktų rinkų stebėsenos centras (EUMOFA) žuvininkystės sektoriaus veiklos vykdytojams teikia rinkos tyrimus, kad padėtų jiems geriau suprasti rinkos tendencijas; pažymi, kad nuo 2013 m. balandžio mėn. veikia speciali interneto svetainė ir internetinė duomenų bazė, kurios visapusiškai

veikia nuo tada, kai įsigaliojo peržiūrėtas BRO, o tai naudinga mokslinių tyrimų įstaigoms, suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei, nes jos suteikia daugiau galimybių susipažinti su rinkos tyrimais ir duomenimis;

17. pažymi, kad EUMOFA buvo pasinaudota siekiant pradėti taikyti krizės priemones COVID pandemijos poveikiui mažinti;

Išvados

18. palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant BRO taisykles; pabrėžia, kad reikia toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad vartotojai būtų tinkamai informuojami, gerinti ženklinimą, didinti rinkos skaidrumą ir gerinti žvejybos ir akvakultūros produktų atsekamumą;

19. mano, kad Komisija ir valstybės narės turi dėti daugiau pastangų tam, kad BRO reglamentas būtų įgyvendinamas darniau; laikosi nuomonės, kad darnesnis įgyvendinimas galėtų padėti užtikrinti vartotojų pasitikėjimą bendrajai rinkai pateiktais vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto produktais;

20. palankiai vertina Komisijos ketinimą pateikti pasiūlymą dėl tvarių maisto sistemų teisinės bazės, siekiant padidinti skaidrumą ir suteikti vartotojams daugiau informacijos; pabrėžia poreikį užtikrinti, kad ji nesukurs papildomos administracinės naštos ir bus suderinta su kituose ES teisės aktuose nustatyta tvarumo sąlyga;

21. palankiai vertina derybų dėl Žuvininkystės kontrolės reglamento peržiūros rezultatus, visų pirma taisykles, kuriomis siekiama sugriežtinti nuostatas dėl visų žvejybos ir akvakultūros produktų atsekamumo; mano, kad ši atsekamumo informacija bus labai svarbi Europos vartotojams; ragina Komisiją pasiūlyti tolesnius veiksmus, kuriais užtikrinama, kad ši informacija galutinius vartotojus pasiektų paprasta ir prieinama forma;

22. mano, kad valstybės narės turėtų aktyviau naudotis EUMOFA teikiamomis galimybėmis, kad dar labiau patobulintų pagal šią priemonę surinktus duomenis; laikosi nuomonės, kad EUMOFA galėtų būti labiau naudojamasi rinkai analizuoti, ypač tais atvejais, kai vyksta drastiški pokyčiai, pavyzdžiui, per COVID krizę, siekiant aktyvuoti krizių valdymo priemones ir rinkos stabilizavimo galimybes;

23. yra įsitikinęs, kad siekiant kovoti su NNN žvejyba ypač svarbu gerinti vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto tiekimo grandinės atsekamumą ir skaidrumą;

24. pakartoja savo raginimą pritaikyti gamintojų organizacijų pripažinimo kriterijus, kad būtų geriau atsižvelgiama į visų skirtingų valstybių narių organizacijų, atliekančių užduotis, kurios iš esmės priklauso gamintojų organizacijų kompetencijai, ypatumus; šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į tokias organizacijas, kaip *cofradías* ir *prud'homies de pêche*;

°

° °

25. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių

vyriausybėms ir parlamentams.